

# Argumentenkaart monarchie of republiek

## Wat zijn de argumenten voor en tegen de monarchie?\*

VOOR TEGEN

Deze Argumentenkaart gaat over de argumenten voor en tegen het vervangen van de monarchie door een republiek. Het vervangen van de monarchie betekent dat het koningshuis alle bestaande privileges verliest die het van de staat ontvangt. Republiek wil zeggen: een staatsbestel met een democratisch gekozen ceremonieel staatshoofd.

De kaart is tot stand gekomen op basis van literatuuronderzoek en met behulp van wetenschappers en voorstanders van de republiek en monarchie. Met dank aan alle deelnemers voor hun denkwerk.

\* Nederland is sinds 1813 een constitutionele monarchie onder het huidige koningshuis en vanaf 1848 valt de koning onder ministeriële verantwoordelijkheid. Dit betekent dat de minister-president verantwoordelijk is voor de daden van de koning. De positie van de koning is vastgelegd in de Grondwet. De koning is het staatshoofd en vormt samen met de ministers de regering. Hij vervult voornamelijk een ceremoniële en symbolische functie.

Op deze kaart wordt gesproken over 'de koning' om te verwijzen naar de functie van koning. Als die functie wordt ingevuld door een vrouw kan hier 'koningin' worden gelezen.

### Bestuur

#### Een gekozen staatshoofd leidt tot politieke spanning

- Een gekozen staatshoofd kan het publiekelijk oneens zijn met het parlement.
- Een gekozen staatshoofd wordt door zijn politieke kleur niet door het hele volk gesteund.
- Een gekozen staatshoofd dat niet onschendbaar is kan in gevoelige rechtszaken terecht komen.
- De verkiezingen van een nieuw staatshoofd leiden politici af van het dagelijkse bestuur van Nederland.

#### Het behoud van de monarchie heeft een breed draagvlak onder de bevolking

- Een meerderheid van de Nederlanders zegt in peilingen voor het behoud van de monarchie te zijn.

#### De monarchie geeft continuïteit en stabiliteit aan diplomatieke relaties

- De koning kan door goede relaties met andere landen informeel bemiddelen in gevoelige kwesties.
- De relaties met andere koningshuizen versterken de diplomatieke banden met deze landen.

### Recht

#### De overgang naar een nieuw staatkundig systeem is juridisch ingewikkeld

- Het ontwerpen van aanpassingen in de Grondwet is moeilijk omdat het een nieuwe juridische vorm betreft.
- De overgang naar een republiek vereist wijzigingen in de Grondwet waarvoor lange procedures nodig zijn.

#### Het koningshuis stimuleert de Nederlandse economie

- Bij handelsmissies garandeert de uitstraling van het koningshuis aandacht voor Nederlandse bedrijven.
- De uitstraling van bedrijven met een koninklijk stempel geeft een voorsprong ten opzichte van de concurrentie.
- De lokale middenstand profiteert van koninklijke bezoeken en Koninginnedag.

#### Een gekozen staatshoofd brengt kosten mee die de monarchie niet heeft

- Het kiezen van een staatshoofd kost iedere paar jaar geld.

#### De overgang naar een republiek kost geld

- Een nieuw staatkundig systeem ontwikkelen en invoeren kost tijd en geld.

### Geld

### Bestuur

#### Een republiek sluit beter aan bij de waarden van een moderne democratie dan een monarchie

- In een republiek hebben alleen democratisch gekozen mensen officiële politieke macht.
- Een gekozen staatshoofd oefent al zijn taken openbaar uit en de koning niet.
- Het koninklijke lidmaatschap van de Protestantse Kerk in Nederland is strijdig met de scheiding van kerk en staat.

#### Een gekozen staatshoofd heeft meer gezag dan een niet gekozen staatshoofd

- Verkiezingen legitimeren de positie van een gekozen staatshoofd.
- Een gekozen staatshoofd kan zijn gezag versterken omdat hij politieke uitspraken kan doen.

#### De monarchie veroorzaakt instabiliteit in het bestuur van Nederland

- Incidenten rond het koningshuis leiden politici af van het dagelijkse bestuur van Nederland.

### Recht

#### Het koningshuis heeft een uitzonderingspositie in de (Grond)wet

- Erfopvolging is strijdig met het gelijkheidsprincipe omdat niet elke Nederlander staatshoofd mag worden.
- De koning is zijn hele leven onschendbaar voor de wet terwijl alle andere Nederlanders dit niet, of tijdelijk, zijn.
- De koning betaalt geen belasting over zijn uitkering, schenkingen en erfenissen.

#### Het openbare leven van de koning is strijdig met internationale mensenrechtenverdragen

- De koning kan zich officieel niet openlijk uitspreken en heeft feitelijk geen vrijheid van meningsuiting.
- Het openbare leven van de koninklijke familie is strijdig met het recht op privé-, familie- en gezinsleven.

### Geld

#### Het afschaffen van de monarchie levert geld op

- Naast de koning krijgen ook diens echtgeno(o)t(e) en beoogd opvolger salaris betaald uit publiek geld.
- De staat vergoedt private kosten van de koning, zoals voor het schip de Groene Draeck.
- Het organiseren van evenementen zoals huwelijken en troonswisselingen kost geld.
- De schatkist verliest inkomsten door de belastingkwijtschelding van de koning, zijn echtgeno(o)t(e) en opvolger.
- De koning betaalt geen huur voor zijn verblijf in Huis ten Bosch of andere woningen.

### Cultuur

#### De monarchie heeft culturele waarde

- Veel Nederlanders hechten waarde aan de bijna tweehonderdjarige traditie van het Nederlandse koningshuis.
- De koninklijke symbolen en rituelen zijn ingebed in de Nederlandse cultuur.

#### De monarchie spreekt tot de verbeelding

- Het sprookjesachtige karakter van de monarchie spreekt mensen aan.

#### De monarchie draagt bij aan sociale cohesie

- De aanwezigheid van de koning heeft een troostende rol in tijden van nationale rampspoed.
- De traditie van het koningshuis is een constante factor in de veranderende Nederlandse samenleving.

#### De monarchie kan stimuleren tot goed gedrag

- Vanwege hun voorbeeldfunctie kunnen leden van het koninklijk huis maatschappelijk gewenst gedrag stimuleren.
- De koning kan tijdens toespraken en evenementen aandacht vragen voor maatschappelijke problemen.

### Cultuur

#### De monarchie past niet bij de huidige Nederlandse samenleving

- De verheven positie van de koning past niet bij een samenleving waarin mensen hechten aan gelijkwaardigheid.
- De monarchie is een overblijfsel van een hiërarchisch systeem gebaseerd op rangen en standen.

#### Een republiek sluit beter aan bij de Nederlandse geschiedenis

- Nederland was al een republiek voordat het een monarchie werd.